

ACCIÓ VALENCIANA

Butlletí quinzenal ■ Organ d'ACCIÓ CULTURAL VALENCIANA ■ Redacció i Administració: Jorge Juan, 13

Preus de Subscripció: simpatitzant, 3 pessetes a l'any; actiu, 1 pesseta al mes; protector, 2 pessetes al mes, com mínim

ANY I - N.º 12

VALENCIA 1 OCTOBRE 1930

10 CÈNTIMS

EDITORIAL

Apatia escolar

Quan aparega este número ja haurà tornat l'animació als claustres universitaris. De nou es formaran els grups d'estudiants al entorn de Lluís Vives i per milionèsima vegada es comentarà la *frondositat* del jardinet. Frondositat que hui resulta més notòria pel contrast amb les gales amb que s'ha ornat la Universitat per a la festa.

La Universitat—hui—ha obert ses portes i han entrat... unes autoritats oficials i unes bandes de música. Per a rebre'ls dignament els catedràtics s'han posat la muceta—precisament hui que no s'asenten en la càtedra—i fins tres bidells van *en terme* amb unes robes negres i unes plomes blanques ben venerables. Amb un tal aparell cal que la festa resulte vistosíssima—tan vistosa com estèril—i que insensiblement fassa recordar un altra ben pareguda: els Jocs Florals. I si inconscientment hom feia allí unes consideracions sobre la poesia, ací també les te que fer sobre la cultura. Sobre la nostra cultura—tan escasa—i que a pesar del poc lloc que ocuparia dins, es té que quedar fora perquè no hi ha puesto—per a ella—en la casa—més o menys pairal—del carrer de la Nau. Ens fan pensar que la Universitat tot té una funció social, que té uns drets, que té uns deures; que els universitaris tenim també uns drets, tenim també uns deures. Respecte als drets de la Universitat, si no massa reconeguts ni respectats pel Estat, han sigut al menys proclamats i estàn idealitzats en nosaltres. L'any 29 ixquem al carrer quan la Universitat fou ultratjada i defenguerem—victoriosament—llurs drets; sols fa uns mesos, al mateix Paraninf de l'Universitat, en una sessió no teatral però sí solemne, proclamarem els drets dels escolars en la Universitat. Respecte als nostres deures—tan predicats—els complim amb una fidelitat i escrupulositat al menys idèntica a la de les generacions que hui enyoren la seua joventut, desfogant de rebot en els estudiants actuals el despit polític, o simplement fisiològic, però quasi mai cultural. I en lo que pertoca als deures de la Universitat, a la manera admirable amb que hui assolix llurs fins, al esplendent mode de dessempeñar llur missió social, direm amb En Valls i Taberner: “Una Universitat! no es “una roda burocràtica de la organització general del Estat; no es una corporació amorfa constituïda per un agregat de professors

“encarregats d'explicar matèries, tant ni son “competents com si sols justifiquen legalment “la manera de percebre un sou més o menys “migrat; no consisteix en una massa d'alumnes que segueixen uns cursos amb major o “menor aplicació i disciplina en vista de la “obtenció d'un diploma que els habilite per al “exercici de determinades professions; no es “un edifici poc o molt monumental amb aules “no sempre prou pulcres i amb salons relativament solemniais, amb unes oficines administratives on se trameten els expedients acadèmics i amb una biblioteca de to província “que es podreix més o menys ràpidament segons el grau d'incapacitat del seu director; “no son els bidells i conserjes engalonats, ni “tampoc els doctors matriculats més o menys “hispano-americanistes i fatxendosos, ni les “autoritats acadèmiques decoratives i declamàtòries, ni els programes de curs, com més “roïns més cars generalment. Tot això per a “nosaltres no podria ésser una veritable Universitat, encara que oficialment tinga el nom”

Ço dia l'esmentat senyor en 1925, ço té una desoladora actualitat a casa nostra en 1930. Estarem condemnats a perpetuitat? Podrem lliurar-se? Quán? Quan vullgam nosaltres. Sols nosaltres som els que tenim que endregar la marxa de la Universitat per un camí millor. No podem confiar—tampoc—en que la reforma vinga per les vies oficials. Sembla que ací tampoc sia possible la revolució des de dalt. Si volem que la Universitat de València siga valenciana, jove i europea no podem aguardar açò del Claustre que té sols una reduïda minoria de professors naixcuts a València i encara algú d'ells ha declarat ostentament la seua hostilitat contra la tasca de valencianització de la nostra cultura. Es precis apartar-se de les vies oficials i que els universitaris—professors i alumnes—que estiguen acords en este ideal, manprenguen una forta acció creadora de una ciència nova, moderna, una ciència 1930, una acció cultural, cal obrar, cal treballar, cal estudiar, cal lluitar per aconseguir lo que no tenim i tanta falta ens fa: una cultura valenciana. Entropecem amb una obstacle respectable, la indiferència tradicional de la massa, quan no el menyspreu o la burla però cal que no es descoratjeu i seguïu cap avant. Espolcem l'apatia i enrecordeuse'n de que'n vosaltres tenen la confiança els que desitjen una Espanya nova, lliure i harmònica per al demà. I quan escolteu hui de nou tots aquells tòpics de “la Universitat casal de la Ciència” “fàbrica de la cultura, nimbadora

El qui no ama la llengua que parla no s'ama a sí mateix. La llengua fa l'home.

Séneca.

de savis”, etc., feu per a omplir la seua desconsoladora buidor; feu per a que la Universitat complisca els seus deures; Per a que es desenrotlle integrament llur funció social.

Tenim la satisfacció de que figure hui entre les nostres columnes el curt però substancial treball que seguix. Les inicials J. R. representen ací el nom de Jordi Rubió a qui no cal presentar. La seua personalitat com a director de la “Biblioteca de Catalunya” i com a mestre eminent de la nova generació d'erudits catalans el fa una de les primeres figures de la nostra cultura. Sempre hem rebut d'en Jordi Rubió el consell i l'encoratjament. No cal dir lo que li hem d'agraïr ara la merce de una quartella.

El Centre de Cultura Valenciana ha començat amb l'any 1929 la publicació del segon volum dels seus *Anales*. Ells son bella mostra de la seriosa orientació que guia la institució i del valer dels elements que la integren. Volem recollir, sense propòsit polèmic, les al·lusions que, amb diversos motius, s'hi fan a una suposada tendència dels erudits catalans a desconèixer el gran paper que correspon a València en la història de la cultura que ens agermana a tots. Si la bategem amb el nom de catalana no és pas per un estret sentiment localista, ni molt menys amb intenció de menys valorar l'aportació valenciana al ric patrimoni que és l'orgull de tots. No volem ferir cap susceptibilitat i no pertanyen a la nostra companyia els que no les respecten en tot el que tenen de legítim. Però bé hem de donar un nom genèric a la cultura que trobà la seva expressió en la llengua que tots parlem en el Principat, Mallorca i València, i aquest nom no pot ésser altre que el que històricament pertoca a l'idioma que li dona personalitat. Negar les varietats dialectals que el vivifiquen, fora pueril. Contentar-se a enlairar-les a una alta categoria, fora suïcida. ¿Silencià el nom de Ramón Muntaner, fill de Perelada, el professor de literatura valenciana que regentava la càtedra creada en aquèlla Universitat? Valencians eren Joanot Martorell i Ausias March com fou mallorquí Ramón Lluïll. ¿Els haurem d'excloure per això del marc de les lletres catalanes?

Ni tenim pas la *monomania* de voler apropiarnos tot el que és valencià, ni tampoc la cega vanitat d'incorporar-ho al territori del vell Principat. Li alcem un lloc d'honor en un temple molt més ample, dins del qual tothom hi cap, en el lloc que per jerarquia li pertoca.—J. R.

La direcció advertix que cascun autor respon en absolut del treball que signa.

Les Lletres

Revista de Llibres

"La Diputación de la Generalidad del Reino de Valencia"

II

Baix Joan I tots els oficials reals estaven obligats a satisfer els impossits d'aquella. Baix en Martí on les Corts de Sogorb de 1401, foren introduïdes noves normes en el número de Diputats, comptadors, jutges, etc. Llavors la Diputació de la Generalitat es reunia en la casa de la Confraria de Sant Jaume (hui la Puritat). En 1410 els Diputats foren encarregats, per primera vegada, de convocar els tres braços a Corts; protestaren els jurats perquè açò corresponia tan sols al rei i aquest s'en desfeu de la seua orde anterior. En aquell temps la Diputació de la Generalitat era, doncs, un organ administratiu. Durant Ferràn I trobem la Diputació com encarregada d'administrar perpetuament els interessos del Regne. Alfons III fou un valent defensor de l'estat pla i dels furs de València, malgrat el seu oríge. El fur d'Aragó fou exilat del Regne; una ofrena donada pels valencians al rei va fer que s'establira l'organització permanent de la *Diputació del General del Regne* com administradora de tots els impossits, rendes i subsidis de l'Estat.

I des d'ara funciona la Generalitat com a òrgan perpetu, inclòs ja en la nostra governació foral. En aquest regnat tenia establits diverssos impossits per a garantir el capital i els interessos de les quantitats que eren entregades a la Corona en qualitat de subsidis (*drets del tall e de mercaderia*). Ja permanent, la Diputació es reunia en la dita confraria de Sant Jaume i per 1418 en una casa d'un Centelles de la parroquia de Sant Llorenç, però en 1422 compraren els Diputats una casa del carrer de Cavallers, sobre la qual posaren el triple segell de l'òrgan administrador dels interessos del Regne...

Imposible ens resulta dins de tant poc de lloc, seguir l'història detallada de la Diputació. Durant Joan II es millora la seua organització interior. Amb Ferràn II, sofreix grans atacs de l'esperit dominador del rei; en el nou període d'aquest, després de 1504, al reviscolar els òrguens forals, les Corts de Montçó purificaren l'organisme de la Generalitat. Del regnat de Carles I deuen posar-se de relleu els furs promulgats per a la Diputació i, singularment, aquells pertocants a la guarda de la costa del Regne; en darrer terme parla el senyor Martínez Aloy de la casa bastida en aquell lloc on ja en dies d'Alfons III havia establert el seu estatge la Generalitat i on hui vem nosaltres alçar-se el seu palau. Baix els reis Felips continuava la Diputació la seua vida pròpia. Durant el segon de València s'encarregava de tota la defensa del Regne; adquiria quatre galeres per a defensar la costa valentina i donava a la galera capitana per ensenya les armes de la Generalitat, baix les quals aquelles naus del Regne so-leaven la blavor de la nostra mar des del Cenia al Turia i del Xúquer al Segura... Les corts de 1604 demanaren al rei la designació del general d'elles en la persona d'en Carles de Borja i Centelles, duc VII de Gandia. Potser fora llavors l'època del major esplendor i luxe dels nostres Diputats; tanmateix ocorria en altres estaments forals; mostres i exhibicions,

processons i festes varies eren motiu per a que aquests aparegueren ben fastuosos davant el poble. Les mateixes corts de 1604 acordaren que la Diputació estampara un volum amb la recopilació de tots els furs de la Generalitat però un fondo esbatussó econòmic i social comogué el Regne com gran terratremol, qual fon l'extranyament dels moriscos; l'acord de les Corts es duigué a terme en 1625 i Mora d'Almenar ens va deixar el volum que tan celebrat fou llavors i després.

La Generalitat baix Felip IV fou hàbilment duta per a apartar a València del moviment de Catalunya. Les Corts de 1645, com diu l'autor, escrigueren la darrera pàgina de la legislació foral...

En setembre de 1700, Carles II decidia que el Cardenal Portocarrero, arquebisbe de Toledo, governara en el seu *real nombre*; en octubre següent notificava en una lletra als Diputats de la Generalitat el seu desig de que en el Regne "no sobrevenga la más leve novedad y que se mantenga en todo la planta regular que al presente se halla establecida..." Mals dies s'acostaven per a la independència de la Diputació. Després de 1707, els antics Diputats varen ésser anomenats "administradores de las Generalidades del Reino de Valencia" i aquests es dedicaren a pagar els censals i a mantindre la defensa del Regne. Però encara recordaven massa els desapareguts Diputats i en 1709 tota la gestió llur, va ésser encomanada al "Superintendente general de la Real Hacienda" i atres administradors, els quals foren les despulles que rònegament quedaven de l'antiga Generalitat; en 1718 desaparegueren totalment; d'allí en avant, en semblants afers entengueren els "Intendentes de las rentas reales".

***

No hem pogut estar encertats en donar un breu resum del contingut d'aquesta obra perquè açò es difícil assolir-ho en poc de lloc. Estem davant un obra capdavantosa en l'història del Regne. Els Jocs Florals de 1896 la varen premiar, però com l'immensa part d'aquests treballs premiats, va quedar en la foscuria. Amb motiu de la vetllada que el Centre de Cultura Valenciana organitzà en memòria del primer director degà, la Diputació de València, hereua de l'antiga Generalitat, arplegant el notabilíssim parlament de l'arxiver valencià senyor Gil i Calpe, el qual, coneixent la valor de l'obra inèdita del senyor Martínez Aloy va proposar la seua estampació, s'encarregà de dur aquesta a bon terme i l'erudit bibliotecari damunt dit, va tindre que arrematar i deixar a tret d'estampar, el treball que el difunt expresident de la mateixa Diputació i director del Centre no havia enllestit mai per a les premses. Singularment des de Felip I, i en general les fites donades al llibre, els seus capítols i subdivisions han estat obra del senyor Gil i Calpe, qui per la seua amistat amb l'autor, coneixia millor que cap altre l'alcanç i la valor de semblant treball.

Com antigament en els documents segellats

de la Generalitat, en aquest llibre trobem, obrin-lo, el triple segell de Sant Jordi, la Verge Nostra Senyora i les armes de València baix l'àngel Custodi del Regne. Del gust que ha presidit en tot, no cal parlar per conegut, donades les mans d'obra.

***

Llegidor, a més de tot açò que hem dit el llibre ací presentat té una valor d'oportunitat immensa. Deu faça que hom sapia aprofitar-la. Si no els demés, que el nostre jovent vullga traure profit d'aquest estudi què pel patriotisme de la Diputació, els reculls i aplecs documentals i resultats obtesos pel senyor Martínez Aloy i la ploma polida i erudita i el gust exquisit del senyor Gil i Calpe podem fruir en el volum titolat "La Diputación de la Generalidad del Reino de Valencia".

F. MATEU I LLOPIS.

Dr. C. H.; A. B. i A.

Informació valenciana

"Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura".

"Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura". Hem rebut el número corresponent a setembre-octubre, d'acurada presentació i guarnit amb nombroses làmines. Son sumari es el següent:

El Classicisme de Mistral: Manuel de Montoliu.—Sobre geologia de Peñagolosa: Vicent Sos.—Documentos para la historia artística de Chert: Miquel Segarra Roca. Poema: Carles Salvador.—Viage a Itàlia: F. Pérez Dolz.—Sobre dos tablas valencianas del Museo de Artes Decorativas de París: Leandre de Saralegui.—El Caragol: Bernat Artola Tomàs.—Colección de Cartas Pueblas: Angel Sánchez Gozalbo.—De la vida castellonense: J. Pascual Tirado.—Per a la reglamentació ortogràfica: Salvador Guinot.—Ausència: B. Artola Tomàs.—Notas Bibliográficas.—Revista de Revistas.

"Ressorgiment"

El número d'agost d'aquesta bella i magnífica revista catalana de Buenos Aires conté el següent sumari:

El Refús.—Acotacions, per Núria Montseny.—En el centenari de Mistral, per Jerònim Zanné.—Al poeta de Provença, per Gràcie B. de Llorenç.—En Ventosa i el separatisme.—La Venjança, per Joan Mínguez.—Les petites nacions, per J. Llorenç i Bassa.—Lírica Sudamericana.—Illetes i les seves lluites nacionals, per Ramón Fabregat.—Narcís Oller.—Tinogasta, per J. Algueró i Llovera.—Detalls mínims, per Pere París.—La posició de la Lliga.—Contra l'Estatut, per C. Solà i Vilanova.—Per res... de Miquel B. Camino.—Cançons populars catalanes.—Notícies.

Amb aquest número complix *Ressorgiment* els catorze anys de la seua existència. Amb tal motiu li enviem la nostra més cordial felicitació.

El Cinema en la nostra llengua.

Segons diu *Ressorgiment*, als E. U. estan filmant una pel·lícula parlada en la nostra llengua. La filmen Maria Alba i l'actor Martí Ga-

i l e s A r t s

larraga, sota la direcció de l'artista Xavier Cugat. Ens congratulem d'aquest fet tan afalagador per a nosaltres.

S. Dionís

El dia 9 s'escau l'aniversari de la Conquesta de la Ciutat, i encara que no hem llegit res a la Premsa cal suposar que les nostres autoritats sabran complir com els obliga el seu actual valencianisme. Precissament—fins ara—el seu patriotisme s'ha reduït a això: a les festes. Eixiràn els municipals amb plomes, s'omplirà de flors el monument del Conqueridor, es tocarà l'himne i fins s'arribarà a parlar en valencià com correspon a les circumstancies... Però a l'endemà—no hi ha por—*volveremos a la normalidad*. Segurament serà una de tantes flors d'un dia, una festa lluenta, que arriba a emocionar-nos, arriba a commoure'ns, però que passa massa lleugerament. Ja vorem.

Podem assegurar que al senyor Governador no li caldrà prendre les mateixes mides que a llur confrare el de Barcelona per al 11 de setembre. El nostre valencianisme es inofensiu, no arriba a preocupar en Madrid; mentres ens reduïm a himnes i banderes i a un estatut merament *econòmic*, no posaran obstacles per a que sigam celebrant festes més de Estètica que de Patria, i això que enguany progresarem.

No es repetirà la indicació del Bermúdez de Castro prohibint l'ús de la llengua en tal acte però per lo demés, ja veem com uns escolars inviten a altres a no entrar a classe, com uns s'en van al moment, com altres fugen també del Claustre i s'en van a pegar un passeig i com els *bons* xics entren, com sempre, *complint el deure*. Per lo demés fora de algú passacalle de la bandera, de algunes banderes barrades i de la exposició dels *vistosos* cobertors a la Casa Consistorial, la ciutat no perdrà per açò la fesomia pròpia dels dies de feina.

ACCIÓ VALENCIANA

REDACCIÓ

Director

Felip Mateu i Llopis

Redactor en Cap

Francesc Carreres i de Calatayud

Redactors

Agustí Alamà i Rodrigo

Joan Grima i Reig

Jesús G. Tolsà

Manuel Sanchis Guarner

Col·laboradors

Francesc Almela i Vives

E. G. Nadal

Antoni Igual i Úbeda

Francesc Morote i Chapa

Artur Perucho

Lluís Querol

Carles Salvador

Els colors del nostre Escut

Encara que a València-regne—ens trobem retardats en la qüestió valencianista, malgrat això no ho estem tant per a que el temps de les exhibicions de carrer i del simbolitzament del nostre país per mitjà del Micalet i la Barraca no haja ja estat passat.

El nostre valencianisme no deu consistir ja, a hores d'ara, en portar un escudet al trau de la xaqueta. El tenim que fabricar dintre nostre, mitjançant un treball seriós per aconseguir el respecte de tots i per a que la valencianització arribe a tots els estaments del poble, bandeant d'una manera absoluta les manifestacions popularistes.

Aprofitant el desenvolupament dels ideals valencianistes han sorgit, com sempre, els que tot ho aprofiten per a llur negoci i han llançat primer uns escudets amb la Senyera i més tard uns altres amb les quatre barres, l'elm i el Rat Penat i una lligenda ridículíssima i d'un valencianisme endarrerit, ostentant el nom de "distintiu valencià" en uns puestos i en altres el de "distintiu valencià", com si els valencians forem una mena de salvatges per a distingir-nos del demés.

Més encara n'hi hagueren uns altres que no volgueren deixar de guanyar quelcom per medi del valencianisme i llançaren el escudet que no podia faltar: el que portava el Micalet, símbol màxim de valencianisme per a tots aquells que creuen que ésser veritablement valència consisteix en anar de xala, anar a fer el badòc a Novetats i després de tot això parlar en espanyol.

Hem de pensar tots que els nostres colors han de tindre la veneració i el respecte de tots i que el traficant amb escudets barrats deu repugnar a la nostra sensibilitat de patriotes. Per el sòl fet de portar-los al trau de la xaqueta la gent es creu que ja es valencianista, encara que no parle la nostra llengua ni l'interessen els nostres problemes, ni es preocupe de que les necessitats que sentim es resolguen.

S'ha de destruir per complet eixa creència: la de que es pot ésser molt valencianista sens parlar la nostra llengua ni llegir en ella ni desitjar el compliment d'uns ideals.

Les quatre barres grogues i vermelles, resúm i símbol veritable de la complexitat del nostre poble, han d'ésser pintades amb un profunde respecte i mai no deuen cobrir amb finalitats lucratives un producte de venda fàcil, com deia J. P. P. a "La Publicitat".

Com deiem al principi, encara que retardats en el desenvolupament dels nostres ideals patriòtics hem sortosament superat ja l'època d'eixe valencianisme de focs i exhibicions. Mai les quatre barres de la nostra Senyera han de servir ni per pintar les carrosseries dels automòbils, ni per guarnir les hebilles dels cinturons ni els fixa-corbates. I com deia l'esmentat J. P. P., "Res d'això té el sentit d'una porfídiosa protesta. Més aviat els que ho especulen no tenen el sentit del ridícul. I si no demanem un boicot als objectes que vullguen tindre aquesta presumpció sentimental, el menys que podem fer és reaccionar contra els que fatalment farien esdevindre les quatre barres solitàries i estèrils.

F. CARRERES I DE CALATAYUD.

Parleu valencià

Crida patriòtica

Valencians del Regne: vostra Pàtria és València. De consegüent:

AMEU-LA

En les gèstes glorioses del seu passat, en ses tradicions, folklore, costums i cultura clàssica; en ses virtuts racials, en sa representació simbòlica, en lo trocet més petit de terra seua.

HONOREU-LA

Amb lo treball:

Estudiant, produïnt, creant òbres útils, belles i perdurables.

DEFENGAU-LA

Contra l'ignorància, contra l'indiferència de sos fills inconscients, contra l'egoisme d'els renegats, contra la malvestat d'els traidors, contra l'enemic de casa i fora, contra tot esclavatge que negue o minve les seues llibertats.

***

Vòstre idioma es el valencià. Per tant

ENALTIU-LO

Parlant-lo. Escrivint-lo. Llegint-lo:

A la llar, al carrer, a l'Atenèu; en l'expressió d'els sentiments els pus íntims i en les tasques més enlairades de l'intel·ligència i de l'esperit; en lo trafec vulgar i en la sublimitat de l'idealisme; en lo follet i en lo verb modern, però pulcre, i en los llibres d'els nostres clàssics, on podreu assolir la preparació lingüística i literaria, si açò vos manca,

***

Vòstre deure es reconquerir València per tal de refer sa malmessa personalitat estatal. ¿Cóm?

ESTUDIANT-LA

En sa història, en sa geografia, en son art, en son dret, çò es: en totes les fontanes de coneixença econòmica, política, artística i social, per a servir-la amb plena consciència de seny i amor.

LABORANT

En lo diari, en lo llibre, a la tribuna profana i sagrada, a l'Escola, a l'Universitat, per veure dé bastir una cultura neta i específicament nostrada.

La mare al breçol, el mestre a l'aula, el sacerdot al pulpít, el polític als comicis públics i privats, el comerciant a la llotja, l'economista a les cambres qualificades; tot treballant per crear i nodrir un ferm i sanítós ideal de valencianisme íntegre.

AGRUPANT-SE

Les persones individuals i jurídiques de les diverses branques de l'activitat regional en un feix nacionalista per defendre els interessos materials i espirituals de València, la Pàtria amada.

I. ROSELLÓ ZURIAGA.

Heroïca Nacionalista

IV

Teoria de la guerra

Sota dos aspectes de la mateixa naturalesa pot considerar-se l'acció militar del nacionalisme: la guerra regular i la irregular (1). La primera és la violenta activitat nacionalista desenvolupada científicament i segons principis sistematitzats. La segona és tota acció nacionalista en la qual un exèrcit per sa inferioritat en homes i material, o per un gran sentit pràctic de la campanya, opera segons regles lliures que pugnen amb aquella sistematització que fa decadentista l'art de la guerra.

La guerra absolutament regular no existeix perxò, ni es comprén; és purament teòrica; no és més que una major o menor desvirtuació de la guerra metòdicament irregular, que dona per resultat la *guerra d'encaixos*. Pràcticament la guerra tendeix a la irregularitat.

La guerra ha tingut les seues èpoques de crisi i de renaixement. El segle XVIII, per exemple, fou de decadència militar però amb En Napoleó reapareix el geni de la guerra. "La potència militar, diu En Clausewitz, recolçada en totes les forces nacionals, avança amb tal següritat i aplom en l'anihilament, que cada vegada que una força militar d'un antic règim li oposava resistència, el dubte no era pas possible ni per un instant".

Els Estats en les èpoques de decadència militar es veuen influenciats per una por irresistible, s'espanten de la seua pròpia obra i vacil·len davant el deure que imposa la seua realitat d'existència. Com més poderós es l'Estat més interès té allavors que no li pertorben la seua organització conservadora.

D'ací neixen tots els principis que fundant-se en una falsa humanització de la guerra la desvirtuen; amb això sols es tracta d'evitar el terrorisme militar o siga la veritable guerra, la guerra sense quarter, mitjançant la qual un Estat envaït resulta invencible bo i conservant el seu fi de Potència. (2).

Cal no confondre la humanització amb la decadència de la guerra. No es podria introduir en la filosofia de la guerra, diuen els

tractadistes, un principi de moderació sense caure en l'absurde (3).

No obstant la guerra tampoc és la explosió de la brutalitat, sinó la manifestació freda i ilimitadament cruenta, del sentiment de l'honor d'un poble. La serenitat reforça el valor perquè ella n'és també de valor. Així ho demostren fins els herois legendaris de la guerra de Tròia tot fent cooperar amb aquest la intel·ligència. La temeritat és eixorca i primitiva.

La guerra irregular no ha d'ésser, doncs, cruel, però deu ésser, sobre tot fent-la un Estat envaït, impecable contra tot allò que representi l'estigma de la invasió (4).

Avui som en un període de càlida passió nacionalista, de renaixement militar i la guerra en renaixer se'ns presenta naturalment indomtable. En l'esdevenidor, segons els especialistes, l'estratega no deurà curar-se'n de defensar tots els passos, ni pensar sobre tot en els antics camins i fortalises; l'art de la guerra na haurà de consentir en la manera de posar setges llargament estudiats en els seus detalls, sinó en atacar ràpidament en circumstàncies favorables i en sorprendre a l'enemic amb imprevistes concentracions i acceletats moviments.

La guerra regular ha creat, indubitablement grans genis a l'història, no li manquen els seus teoritzants intel·ligents, es respira encara fòrtament en l'ambient oficial del món militar, emperò es una falàcia front als plans nacionals d'alliberació i, en general, de veritable potència.

Passaren els genis guerrers a l'Història, com podran passar modestament els tractadistes que s'esforcen titànicament i inutilment per sistematitzar i regularitzar la guerra, i triomfarà la voluntat dels Estats conscients i valerosos, que, tot aprofitant les avinenteses per fer desaparèixer les caduques organitzacions militars dels Estats descompostos, esdevindràn potències de primer ordre.

LL. BUESO I PLA.

(1) La guerra, en general, és definida pels autors com estat de dret com estat de fet. Heu's ací qualques definicions. Com estat de dret: "L'estat de persecució del dret per la força". VAT-TELL.

"Defensa violenta de l'ordre". TAPARELLI.

"L'activitat de l'Estat per a fer respectar sos drets lluitant amb les armes". BLUNTSCHLI. Com estat de fet:

"Art de paralitzar les forces enemigues". FERREIRA.

"Estat d'hostilitat entre dues potències durant el qual es creuen autoritzades per a emprar tota mena de violències". HEFFTER.

(2) "El que els particulars resultin fortament perjudicats quan amb ells es fa un exemple que serveix d'advertència, és sens dubte llastimós per adells; però per a la col·lectivitat és saludable benefici aquesta severitat. Quan la guerra nacional esclata, el terrorisme es un principi militar necessari". VON HARTMANN (*Militärische Nothwendigkeit und Humanität*, en la *Deutsche Rundschau*, v. XIV, pag. 117).

(3) "Fora capficar-se determinantment en un desvari ignorar que la guerra dels nostres temps deu fer-se amb una rigor més desprovista d'escrupols, amb més i més general violència, que en tot el passat.

La guerra moderna, pels mitjans tan colossals que empra d'homes i material, sotmet a una prova massa violenta a tot el benestar nacional i exigeix un embargament massa absolut de l'economia dels Estats, per a no exigir imperativament i com a conseqüència inexcusable l'empleu sense restriccions de tot el poder armat que hi posa en peu". VON HARTMANN (Id. id. pag. 76).

(4) "Si la fortitud d'un govern en temps de pau és la virtut, en temps de guerra és la virtut i el terror, car el terror sense la virtut es espantós i la virtut sense el terror impotent" ROBESPIERRE.

COL·LECCIO

"BEUTER"

ACABA DE SORTIR EL
VOLUM I DE LA SERIE A.

(Monografies històriques)

"DIETARIO
DE SUAREZ"

per

ANTONI IGUAL UBEDA

Es prega als subscriptors que no hagen pagat llur abonament que ho fassen abans del 15 d'aquest mes, entenent que aquells que no ho fassen es que desitgen donar-se de baixa.

Republicans!

Compreu

AVANT

Setmanari valencianista republicà

Valencianistes!

Compreu ja...

**Taula de Lletres valencianes,
Nostra Novela
i els llibres de l'«Estel»**

?

Acció Valenciana

es ven a

Alacant.—Rafel Pardo. "Llibreria Cervantes", Calatrava, 13.

Alcoi.—Just Llàcer. Sant Nicolau, 12.

Barcelona.—"Llibreria Catalònia". Plaça de Catalunya, 17.

Molvedre.—Rafel Badenes. Pacheco, 48.